Unit A: Introduction to Cattle Management

لومړي لوست: د غوښینو غواوو د صنعت پیژندګلوي

اصطلاح ګانيTerms

- (نمرات محوطه)Frame score
- (په عضلاتو کي د شحمو شتولي)Marbling
- (کار سرته رسول) Performance
- (ښکر لرونکي څاروي يا حيوانات) Polled
- (خالص يا سوچه نسل توليد کونکي نسل)Purebred breeders
- (تهيه کول) Supply
- (ځوان تغذيه شوي) Yearling feeders
-

- گاوCattle feeders (مواشی) تغذيه شده
- توافقConformation (د تطبيق جوړښت)
- د غوا او خوسکي)Cow-calf operation اداره کول)
- د جسد يا تنې د پلورلو وړ برخه)Cutability يا حصه)
- (تقاضا يا غوښتنه)Demand
- (دوه مقصده نسل)Dual-purpose breed
- (په زړه پوري ځانګړتياوي)Desirable traits
- (تغذيه شوي خوسکي)Feeder calves

Angus انګس

د ابرډن انګس غواوي، په عمومي توګه د انګس غواو سره پيژندل شوي دي، ددي نسل اصلي ريښه يا منشا د سکاټلنډ له ختيځ څخه ده. د انګس نسل غواوي دوه مقصده ډيري مشهوري غواوي دي ددي لپاره چي هغوي حياتي اهميت لري او په محوطه يا غوجله کي ښه سرته رسيدلي شي. دا حيوانات يا څاروي پولډ يا *polled* ښکر لرونکي تولد کيږي يا دا چي پرته له ښکرو څخه تولد کيږي. د هغوي اندازه يا سايز ډير مناسب دی او له نورو نسلونو سره د پرتلي وړ دي او زياتره تور او سره رنګ لرونکي وي. د سره پوستکي حيوانات نسبت تور پوستو ته زيات حرارت يا تودوخه نه جذبوي، له همدې کبله دوي د تودوخي په وړاندي زيات حساس وي.د انګس غواوي د ماربلنګ *marbling* له پلوه پيژندل کيږي،کوم شي چي د شحم شتوالي د حيوان په عضلاتو کي په ښه کوي .

Charolais شیارولیز

- د شیارولیز غواوو منشا یا ریښه د فرانسي د شیارولیز ایالت څخه اخستل شوي ده.
- دوي سور رنګه پوستکي لري او له سپين څخه تر روښانه علوفه يي پوري رنګ لري.د نورو نسلونو سره د مقايسي يا پرتلي له پلوه يو غټ نسل دي
- د نارينه نوعي يا ډول يي له ۹۰۰ څخه تر ۱۱۵۰ کيلو ګرامه وزن په بلوغيت کي لري او غوا يي د بلوغيت په وخت کي له ۶۸۰ څخه تر ۸۲۰ کيلو ګرامو پوري وزن لري.
- شیارولیز ښايي چي پولډ يا ښکر لرونکي او يا هم پرته له ښکرو څخه وي او د وزن له پلوه زيات عضلاعي پيژندل شوي دي.
- دا نسل د نسل اخستني يا کراس بريډينګ له پلوه مشهور وي تر دي چي د بل نسل د عضلاتو اندازه د نسل اخستلو په وخت کي کمه وي.

Hereford

- د هیریپورډ غواوي د انګلنډ هیواد له هیریپورډ کاونټي څخه منشا یا ریښه اخستي ده
- دا هغه غواوي دي چي سپین مخ او سور رنګه جسم لري او په underline switch باندې سپین داغونه لري، له زنګونو څخه ښکته، او په دواړو تاجونو او تخرګ لاندې هم نوموړي داغونه لري.
- دا نسل غواوي له یخ اقلیم سره حساسیت لري ددي لپاره چي پوستکي یي نازکه دي.
- دا یو ښاخ لرونکي نسل دي او په اسانئ سره نیول کیږي ددي لپاره چي په مناسبي اندازي سره وي او طبیعت یي ارام دي.
- د هیریپورډ پولډ یا ښکرلرونکي نسل هغه ځانګړتیاوي لري کومي هیریپورډ نسل درلودلي.

Limousinلیموسن

- د لیموسن نسل غواګاني د فرانسي په شمالي ختيځ کي واقع دي.
- دا نسل د غواګانو له سپين څخه تر سور نصواري يا د نارنج رنګ ردلودونکي دي او په کوهان باندې چارچاپيره همدارنګه د اوربوز چاپيره ګرده روښانه ساحه لري.
- د لیموسن نسل دواړه پولډ يا ښکرلرونکي او بي ښکره نسلونه لري او اوس تور لينونو په غواګانو کي انکشاف کړي دي.
- دا نسلونه د غواوو د نازک جسد له پلوه او د اطرافي لوي ساحي له مخې پيژندل کيږي.
- د لیموسن په نسل کي کيوت ابيليتي ***cut ability***او يا هم په جسد کي د پلور وړ حصه ډيره لوړه ده.

Shorthorn شارټ هارن

- شارټ هارن یوه دوه مقصده نسل دی په دي معنـي سـره چـي دا نسـلونه د شیدو د تولید او غوښـي دواړو تولید لپـاره پـه عنعنـوي شـکل سره استعمال شوي دي.
- د دي نسل منشا یا ریښـه لـه انګلیند ځخـه ده او د دوي د نوم علت د نسل اخستتني لـه تمرین ځخه دي د دي نسل د غواګانو ښکر لنډ وي.
- د شـارټ هـارن نسـل غواګـاني امکان لـري چي سور، سـپین او یـا هم پـه پوخ سـور رنـګ سره وي اوامکـان لـري چـي ښـکر لرونکـي یـا پولډ وي.
- دا یو لنډ نسل دی او مور کیدو ښـه ځانګړتیـا او توانایي لري.

Simmental سیمینتل

- د سیمینتل نسل غواګاني له لویدیځ سویتزرلینډ ځخه منشا یا ریښه اخسته ده
- په کوم ځآي کي چي دا نسل د هغې له ورته نوم لرونکي محل ځخه په لاس راغلي دي. دا نسل د غواګانو ډیر عمر لرونکي دي، د رنګ له پلوه د دي نسل غواګاني سپین مخ لري چي د تل لپاره وي او سپین او سره داغونه او یا هم سره نصواري داغونه په جسد باندې لري.
- دا په دي نوعه هغو نژادونو انکشاف کړي دي چي تور رنګ لري. دواړه پولډ او ښکر لرونکي په دي حیواناتو کي شتون لري او د غواګانو دا نسل د چټکي نمو، نازکه عضلاتو، او د مختلفو اقلیمونو په وړاندې د توانایي لرلو له پلوه مشهور دي.

Brahman

- د برهمان نسل غواګاني له څو حيواناتو څخه وروسته کوم چي له هند نه راوړل شوي دي
- د امريکا په متحده اياﻻتو کي منشا او ريښه اخستي ده او په څو بريتانيوي نسلونو باندې يي نسلګيري شوي ده.
- د برهمان نسل غواګاني په عمومي ډول سره د کراس بريډينګ په پروګرام کي استعماليږي.

Brangus برانګس

- د برانګس نسل د انګس او برهمان نسلونو د نسل اخستني په نتیجه کي منځته راغلی دی
- چي په دي نسل اخستنه کي دري پر اته برهمان او پنځه پر اته برخي له انګس څخه منځته راغلي دي.
- دا نسل د غواګانو پولډ دي او ددي نسل د غواګانو د بدن رنګ ډیر تور دي.
- د جنتیک له پلوه دا نسل غواګاني ډیر خواص لري کوم چي د انګس او برهمان نسلونو کي شتون درلود.

Beefmaster بیف ماسټر

- د بیف ماسټر نسل د غواګانو هغه نسل دی چي په امریکا کي یو پر دوه له برهمان، یو پر څلور برخي له شارټ هارن او یو پر څلور برخي له هیریپورډ څخه انکشاف کړي دي.
- د دي نسل رنګونه مختلف کیدلي شي، مګر سور رنګ په دي نسلونو کي یو اصلي رنګ دی.
- د بیف ماسټر نسل غواګاني امکان لري چي ښکرونه ولري او یا هم په طبیعي ډول سره پولډ وي.
- دا یو ډیر سخت نسل دی او د شیدو د ښه تولید له پلوه پیژندل کیږي.
- د بیف ماسټر نسل غواګاني له دي کبله چي ښه طبیعت لري، قوي دي، زیات وزن لري او په چټکی سره وزن اخلي، زیات مشهور دي.

څنګه پوهیدلي شو چي غوښنین حیوانات نسبت نورو ته غوره او بهتره دي؟

- ددي لپاره چي خپله رمه یا ګله ښه کړو، نو مونږ مجبور یو ترڅو چي داسي حیوانات وټاکو کوم چي د غوره او په زړه پوري ځانګړتیاوو درلودونکي دي.
- د هغوي په زړه پوري ځانګړتیاوي د کومو چي په مارکیټ یا بازار کي غوښتنه زیاته ولري.
- د حیواناتو اکثریت ټاکل د هغوي د ریکارډ په اخستلو باندې سرته رسیږي.
- ***Conformation*** په حیواناتو کي شکل، فورم او ټایپ تشریح کوي.
- ***Performa*** د حیوان د تولید په باره کي، د مور له شیدو څخه بیلیدل، وزن اخستل او د حیواناتو قوي کیدل تشریح کوي.

څنګه پو هیدلي شو چي غوښنین حیوانات نسبت نورو ته غوره او بهتره دي؟

- په ګله یا رمه کي د حیواناتو راوستلو لپاره یوه لاره frame scoreهم ده.
- دا یوه قاعدوي یا بنستیزه اندازه ده چي په ۲۰۵ ورځو کي په عملي توګه یو حیوان ارزیابي کیږي.
- له یو ښخه تر اوو پوري ماشینونه د وزن کولو لپاره استعمالیږي ترڅو چي frame score مشخص کړل شي
- په همدي ترتیب سره د conformation نمرات امکان لري چي په هغه حیوان چي له ۱ – ۱۷ اندازه ولري، مشخص کړل شي.
- هغه نمري چي له ۹ – ۱۱ څخه وي یو ښکته وسط دي، او ۱۲ – ۱٤ منځني دي، او له ۱۵ – ۱۷ یو لوړ یا پورته وسط دی.

څنګه پوهيدلي شو چي غوښنين حيوانات نسبت نورو ته غوره او بهتره دي؟

- هر کله چي مونږ حيوانات انتخابوو يا ټاکو، نو مونږ مجبور يو ترڅو چي دا درک کړو چي هيڅ يو نسل له نورو څخه غوره او بهتر نه دی.
- تاسي ضرورت لري ترڅو چي تصميم ونيسئ چي کوم اولويتونه ستاسي لپاره مهم دي ترڅو يي د سرمايي په اساس يو ښه او په زړه پوري نسل وټاکئ.
- له دي څخه علاوه د يوه نسل انتخاب، ترڅو چي غواګاني په ښه ځانګړتياوو سره وساتل شي.
- ښه اداره په دي شامله ده چي د تغذيوي ښه معيارونه شتون ولري، د ژوند کولو لپاره ښه شرايط شتون ولري،او په پرلپسي توګه د حيواناتو له صحت څخه ليدنه صورت ونيسي،او ستاسي ارزيابي کول ښه دي ترڅو چي په عملي توګه حيوانات تنظيم کړل شي.

څنګه پوهيدلي شو چي غوښين حيوانات نسبت نورو ته غوره او بهتره دي؟

- اخري اجرا کوني او فکر کول په ګله يا رمه کي د حيواناتو د انتخابولو لپاره چي ښه يي کړو دا ده چي هغه حيوانات انتخاب کړو کوم چي ښه او لوړ خواص ولري.
- دا امر حيوانات ډاډمن کوي چي له ناروغيو او جنتيکي مشکلاتو څخه پاک دي او تاسي ددي توان پيدا کوي ترڅو چي د حيوناتو ريکارډ بررسي کړي چي دا حيوانات ستاسي د ګلي يا رمي لپاره ګټور دي.

زمونږ د اړتیاوو لپاره کوم تولیدي ټایپونه غوره دي؟

- د غوښې د تولید سیستم لپاره دري اساسي نوعي یا ډولونه شتون لري.
- لومړني ټایپ یا نوعه د غوا او خوسکيcow-calf تولیدونکي نوعه ده.
- دوهم ټایپ هغه دي چې په مناسب ځاي کي تغذیه کیږي او دریم ټایپ هغه دي چې پلار او مور یې له عین نسل څخه وي.
- مخکې له دي څخه چې تصمیم ونیسئ چې کوم یو ټایپ له دي سیستم څخه د تاسې لپاره غوره او بهتره دي، خپل ځآن ډاډمن کړئ چې تاسې د غوښې د تولید نقصانونه او ګټې تجزیه کړي دي
- ددي لپاره چې ډاډمن شي چې دا یوه ګټوره لاره ده ترڅو چې خپله لاسته راوړني ته انکشاف ورکړئ.
- تاسې په همدې ترتیب سره غواړئ چې په محلي یا ځایي مارکیټ کي دا ډولونه وګورئ او خپل تصمیم ونیسئ چې د کومو اړتیاوو سره مخامخ به شي او کوم شیان مو باید اماده کړي وي.

زمونږ د اړتیاوو لپاره کوم تولیدي ټایپونه غوره دي؟

- ***د غوا او خوسکي د سیستم په اداره کې***
  - د بالغو غواوو ساتنه چې خوسکي تولیدوي.
  - هغه غواوي چې هر کال خوسکي منځته راوړي.
  - خوسکي په دوه لارو سره پلورل کیږي.
- ***تغذیه شوي خوسکي.***
  - یو کلن حیوانات تر هغې وخته پورې تغذیه کیږي او په خلکو باندې پلورل کیږي چې محوطه ولري دا خوسکي تر د قصابۍ وزن پورې ساتل کیږي.
- هغه خوسکي دي چې د یو او دوه کلونو په عمر کې قرار لري او په تولیدونکو پلورل کیږي او تر د قصابۍ وزن پورې ساتل کیږي.

د غوا او خوسکي د اداري په سیستم کي

نواقص(زیانونه)

- په ځمکه باندې زیاته پانګونه لري
- د بررسي لپاره د زیات وخت په بر کي نیول.
  - د هري ورځي د مصرفونو، وترنرډاکټر فیس، منرال، او نورو اړتیاوو لپاره د کافي بودیچي درلودل
  - هر کله چي خوسکي بازار ته وړاندي کیږي نو نرخ یي ټیټ وي

ګټورتوب

- د حیواناتو لپاره د څرځاي څخه استفاده کول
- د مزدکارانو د شمیر کموالي په استحدام کي
- کمي پانګوني ته اړتیا لري
- کمي اړتیاوي
- اسانتیاوو او سامانونو ته لږه اړتیا
- په اسانی سره کولي شي چي په ګله کي د حیواناتو شمیر زیات کړو

کوم تولیدي ټاپیونه زمونږ د اړتیاوو لپاره غوره او بهتره دي؟

- تغذیه شوي غواوي
  - هغه تولیدونکي دي چي د مارکیټ په برخه کي د غوښینو حیواناتو لپاره تغذیه کیږي.
  - په دي سیستم کي ځوان خوسکي او یا هم تغذیه شوي خوسکي پیرودل کیږي او کوښښ کیږي ترڅو چي په ډیر کم وخت کي د بیا ځل لپاره عرضه کړل شي
  - ددي سیستم لپاره ډیره لوړه اساسي سرمایه یا پانګه په کاره ده ددي لپاره چي خوراک ته اړتیا شتون لري ترڅو چي د لوړ کیفیت لرونکي وي، د ساتني لپاره کور او نورو اړتیاوو او لوازمو ته اړتیا لیدله کیږي

د حیواناتو تغذیه کیدل

نواقص(زیانونه)

- اساسي پانګونه ډیره لوړه ده
  - لوړه خوراکه (بنه)
  - کور او نوري اسانتیاوي
- ډیر مزدورکاران او موټر
- بدلیدونکي مارکیټ

فواید(ګټې)

- یوازې د ۶- میاشتو لپاره مصرف کم دي
- پیسي په اسانی سره په لاس نه راځي

کوم توليدي ټاپيونه زمونږ د اړتياوو لپاره غوره او بهتره دي؟

بنه(سوچه) نسل

- هغه توليدونکي دي چي د سوچه يا خالص نسل لپاره غواو ساتي او د غوا او خوسکي cow-calf سيستم لپاره غوايي او هم سيمين د بديل معشيت په شکل سره برابريږي.
- له دي لاري څخه د ګلي لپاره جينيتيکي انکشاف برابريږي.
- د توليدونکو لپاره اساسي قيمت د خالص يا سوچه نسل په برخه کي لوړ دي له دي پلوه هغه حيوانات يا څاروي چي غوره جنتيکي خواص يا ځانګړيني ولري قيمته وي نسبت هغه حيواناتو يا څارويو ته چي منځني جنتيکي خواص يا ځانګړيني ولري.

بنه(سوچه)نسل

نواقص(زيانونه)

- له دي لاري ښخه په ګله کي جنتيکي انکشاف برابريږي
- د وخت ضايع کول .
- د اسنادو او سوابقو ساتنه

فوايد(ګټې)

- د ګلي لپاره د جنتيکي انکشاف برابرول کوي
- د حيواناتو له پلورلو ښخه زياتي پيسي په لاس راوړل

مونږ د غوښتنو غواوو لپاره کوم مارکيټ انتخاب يا ټاکلي دي؟

- ***عرضه کول***
- د توليد ټول مقدار يا اندازه په هر معين وخت کي په لاسرسيدنه کي وي
- تقاضا يا غوښتنه
- ***Demand***هغه مقدار يا اندازه ده چي په معين وخت کي د پيرودني د معين قيمت لپاره ورکول شوي وي.

مونږ د غوښينو غواوو لپاره کوم مارکيټ انتخاب يا ټاکلي دي؟

- موسمي قيمته نموني شتون لري .
- د غواو د غوښي لپاره زياتره لاري د مارکيټ له پلوه شتون لري .
  - د خالص يا سوچه نسل بازار
  - د پلورلو لپاره محلي ځآي
  - په تجآرآنو باندې په مستقيمه توګه پلورل
- د غوښتني يا تقاضا لپاره کومي نوعي غوره دي
  - د مارکيټ يا بازار ارزښت
  - تشويق يا هڅونه
  - د مارکيټ يا بازار قيمت

موبږ د غوښينو غواوو لپاره کوم مارکيټ انتخاب يا ټاکلي دي؟

محلي مارکيټ

- د پيرودونکو لپاره مناسب
- د کوچنيو توليدونکو پواسطه استعماليږي
- د خرصلاو اساس يي په ليږديدونکو پيسو پوري دي
- غواګاني انفرادي اخستني ته ځي

اصلي مارکيټ

- په مستقيمه توګه يا هم د جلاب پواسطه سرته رسيږي
- امانت پلورونکي جلاب
- د اعلانولو قيمت
- د جلاب لپاره پيسي ورکول

مونږ د غوښينو غواوو لپاره کوم مارکيټ انتخاب يا ټاکلي دي؟

<u>په جلابانو باندي مستقيم پلورل</u>

- غټ توليد کونکي
- کميشن کار ته د پيسو ورکو څخه مخنيوي کيږي.
- ۷۰ فيصده د قصابی غواوي د جلابانو پواسطه په مستقيمه توګه له بازار څخه پيرودل کيږي.

بیا کتنه یا لنډيز

- د غوښينو غواو عمومي نسلونه کوم دي ؟
- څنګه پو هيدلي شو چي غوښين حيوانات نسبت نورو حيواناتو ته غوره دي؟
- مونږ د غوښينو غواو لپاره کوم مارکيټ انتخاب يا ټاکلي دی